

ПЕРЕДПЛАТА на „РУСЛАН“
виносить: в Австрії:
на цілий рік 24 К
на пів року 12 К
на четвер року 6 К
на місяць 2 К

За границею:

на цілий рік: зі щоденною ви-
силкою 7 доларів або 14 рублів;
з висилкою двічі в тижні 6 до-
ларів або 12 рублів; з висилкою
що суботи 5 доларів або 10 руб.
Поодиноке число по 10 сотинів.

Телефон Редакції ч. 1484.

Кonto почт. щадниці ч. 98.704.

РУСЛАН

християнсько-сусільний днівник.

„Вирвеш ми очі і душу ми вирвем: а не возьмеш милості і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.“ — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Вільна наука, вільна школа!

(+) Вільна наука, отже перший оклик, який розлягається нераз уже й по наших радикальних часописах, зборах і вічах. Прислухаймося отже сму і приглянемося близше. Оклик сей на перший погляд видається малозвучний і розумний, а тимчасом за ним криється погляд, що нібито між науками а релігією є непримирима суперечкість. Виходить таке, що нібито віруючий в основні правила християнства, а особливо віруючий католик є неспособий до наукових дослідів. Отже на погляд лібералів і вільноводумців треба виключити віруючих католиків з університетів, очистити їх з католиків.

Новітні науки, кажуть вільноводумці, не зможуть ся із старою вірою. Тому питання, де в ті новітні науки не схожі з давніми основами і правдами віри? Може природні науки?

Очевидно, наколи читаємо ненастінні розумовання в ліберальних і соціалістичних часописах і книжочках, в летючих листках і ненастінні напасти, тоді саравді можна думати, що природні науки викопали могилу християнству. Але якаж се нісенітніця! Сі мудрагелі, що торочать такі теревені не розуміють найвісішої засади християнського і природного світогляду. Якаж се засада? Дуже проста. Она голосить коротко і розумно, що між природою і релігією немає навіть не може бути ворожої суперечності, боже природи і релігія в після погляду віруючих ділом одного Творця — Бога, одно і друге походить з одного і того самого жерела. Отже суперечність усіяна тут просто виключена. На се вказує вже обставина, що єсть і було чимало дослідників природи, котрі глибоке і основне знання природи лучили з глибокою вірою і релігійністю.

З над Адриї.

I.

Лодка на голубих філях,
Що колишеш ся так легко,
Якже ти подібна, лодка,
До хлюпячого віку!

Човно на валах бурливих,
Що борбу ведеш з вітрами,
Ти є образом правдивим
Теперішнього життя.

Лодка верне в тихий залив,
Човен розіб'ється об скелі,
І останеться одно лише —
Безконечний океан.

II.

Незглубиме, синє море,
Звідки в тобі тільки чару,
Що дивити ся на тебе
Можна вічно, віч і денн?

Хочеш знати, — каже море —
То гляди на мої філії,
Як вони все линуть... линуть,
Мов хвилини, дай, роки.

І диви ся перед себе,
Де блакіт цілу плесо —

Найбільші дослідники природи, перворядні природописці, котрих імена записані золотими буквами на скрижалах науки і природописці, визнавали явно віру в Бога-Творца. До них належать творці новітньої світової системи, як Копернік, Кеплер, Ньютона. Сюди належать славні дослідники небесного: Піяцці, Гершель, Леверіс, Ламонт, Секкі; дослідники математики: Айлер, Гавс, Коши; електричності: Гальвані, Вольта, Ампер, Фарадей і ін.; сьвітла: Франенгофер, Фіцо; хемії: Діма, Лібіг, Шеврей; географії: Ріттер, Фрейсінет, д'Абаді; мінералогії: Фукс; геології: де Ліс, Ківіс, Бомон; фізіології: Пастер, Гіртель; зоології: Еренберг, Бер; ботаніки: Лінне, Райнке; науки про походження: Лямарк, Гофра, Конштед. Всі ті інші проміонові дослідники, як Роберт Марс, Вільям Томсон були з переконанням віруючими християнами. Отже як можна небагати про дослідів природи ворожі релігії?

Вільна школа, се другий оклик борців за „ліберальний“ світогляд і тому намагаються ся они юзки школи як своє орудіє для ослаблення а навіть до цілковитого знищення християнства. Для того хотіли би релігію усунути із школи, а з нею також священиків.

Т. зв. вільна школа не є отже нічим іншим, як соціал-республіканською школою, котра має бути зовсім піддана державі так, що Церква не мала би там ніякого значення і впливу. Шкільним ідеалом лібералізму і соціалізму є отже переміна школи на примусову і зовсім світську (перед кількома роками промовляв у Львові на ювілею „Проствої“ один з визначних провідників народно-демократичних за „лівізацією просвіті“, себ то за усуненем всякого впливу духовенства на всенародну просвіту!).

Послухаймо отже, які н. пр. в молодо-

ліберальнім таборі висловлюють погляди відповідно: „Наука непомильних догм має в розвитку умового життя доростаючої молодежі везичайно великий вплив, а при тім є се недобре, що многі з них описля в житті не мають ясної свідомості звязані і спутані свого критичного духа. Тому то вільноводумці домагаються ся „самостійного розуміння догм“ і то у висших і в народних школах, „Самостійне думання про догми треба не тільки у висших, але навіть і в народних школах розвивати, бо ся прикмета може легко ослабити ся і занедіти під впливом вспіятних і правовірних учителів...“

„Учитель повинен з релігії учити ся, що він хоче, а не те, що повинен“.

Шкільна програма соціал-демократії іде ще далі. На єї погляд борба протицерковного лібералізму проти віроісповідної школи, а особливо проти релігійного виховання в школі є зовсім не рішена. Соціал-демократія домагається отже, щоби науку релігії усунути із школи. Соціалісти уважають релігію приватною справою і тому домагаються знесення всіх видатків і засобів з прилюдних фондів на церковні цілі. Соціалісти домагаються від своїх засад окончного освідомлювання молодежі в протицерковським напрямі вже в передшкільні віці від фребелівських огорождів аж до найвищих шкіл при рівноправності обох полів у всіх школах.

Безвіроісповідна а в дійсності безвірна школа відирає родичам їх права, бо наколи держава виконує шкільний примус і приневілює родичів посыпали діти до певної школи, то родичі мають право домагати ся поруки, щоби їх діти були обучувані в християнськім

Виходить у Львові що дні крім неділі і руских съяв о 5 год. по полуночі. — Редакція, адміністрація і експедиція „Руслан“ при ул. Хмельовського ч. 15, II. поверх. Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукоюси звертає ся лише на попередні застороги.

Рекламації лише неопечатані від пошти. — Оповісті звичайно приймають ся по пошті 20 с. від стрічки, а в „Надії“ 40 сот. Подяки і привітання донесення по 30 сот. від стрічки

світогляді, виховувані в школі в християнськім дусі.

Ліберальна і соціалістична школа держава відирає також права Церкви в справі виховування вірних.

Церква не бажає самовлади в школі, однак з огляду на минувшину, на єї заслуги около школи, має також історичне право бодай на спільне ділане в школі і на участю в організації і управі школи.

Школа з релігійно-моральним вихованням є отже домаганням християнського світогляду. Поміж засадничим становищем в спільноті правовірних учителів відносно релігійної школи а протицерковним лібералізмом, поміж ісповідниками християнства а ворожим Церкви світоглядом простирається непроходна пропасть.

Тимою наша руска сусільність повинна мати бачне око на сі ворожі нації вірі і Церкви оклики, які вже гомонять і у нас. Прояви останніх часів, коли богословчанський кагал виступив з домаганням усунення хреста з народних шкіл в місті Богородчани, привища давані жидівськими професорами католицким ученикам „ти ѿю“, як се було в Стрию, домагаються ся пильної бачності, тому „caveant consules“.

Допись з Америки.

(Лемки і зрова православя. Як се залогіти?)

Читаючи дописи в „Руслан“ і в інших часописах про перехід наших Лемків на схизму, бачу лише самі нарікання і якесь оглядане на поміці з боку, от сильних „міра сего“ — а з всего аж пробивається якийсь страх, що Лемки вже тут-тут пропащи ітд.

Я на ту справу задивляюся інакше, не трачу надії, але противно вірю в побіду прав-

Чи по небі хмари линуть,
Чи пливуть мої думки?

Задивився я на небо,
Задивився я на море,
І побачив власну душу,
І побачив вічність в них.

VI.

Відчинене вікно,
Не годен в хаті вснуті,
Філя шепоче в одній:
„Забути! Ах забути!“

Філя шепоче, зітха:
„Спокою, ах спокою!“
А преціль з морського дна
На беріг пресь корбою.

VII.

Чого же море та розхитало ся,
Мов колиска новенька?
Чого же серце та розридало ся,
Мов дитина маленъка?

Як тяжко море втихомирити,
Щоб більше не шуміло,
Так тяжко серце уговорити,
Щоб з болю не скиміло...

Богдан Лепкий.

Так бере в свої обійми
Дійсність мрію золоту.

I пусті свій зір до долу
Крізь пливучих філь опалі,
І подумай, кільки в світі
Незглубимих, вічних тайн...

Я тобі даю вражіння,
Безкөвченості, безкраю,
Ось чому в мовти плесо,
Наче в зеркало глядишъ.

* * *

Правда море. О спасибі,
Що думки мої лелієш,
Замість того, щоб чевріли,
У баюрі на шляху.

III.
Біла мово, що літавши
Понад морем низько, низько,
Чом же ти так безупинно
Беш ся й жалібно квилиш?

Подиви ся, біла мово,
Якже ти мала — маленька
Проти моря, як нужденний
Проти реву філь — твій крик!

* * *
О подумай, серце мое,
Чим ти є супроти світу,

Проти горя світового
Як маленький є твій біль!

IV.
Вийшов я на побереже
В морі очі полоскати,
Аж дивлю ся, у болоті
Осьмоногий беть ся спрут.

Слизь на нім гідка, плюгава,
Тулів, як мішок зігнілай,
Познай гною, ноги довгі
І подібні до гадюк.

Якже бив ся він скажено,
Щоб назад вернути в море
І на сонці, на безвіддю
Обезсилений ковав.

V.
Серце! Маєш ти в безоднях
Своїх теж таку тварюку,
То добудь єї, наї сонце
Правди зробить їй кінець!

Zадивився я на море,
І на небо проголубе,
І на тій гені — далеко,
Ніби хмари, береги,

Задивився — і не знаю,
Чи се філі блють об беріг,

B. Adamskij Duvani. — Portiere. — Фіранки. — Стори. — Bonne femme. — Матерій мебльозі.

Львів, Інтерес Жоржа

НОВИНКИ.

шно підупала, дітей ледви кілько разів виправдяла до школи, але сидять самі, бо учитель або пише пашпорти у війта, або ходить вимірювати будинки або по просту в коршмі пересиджує. Але се єго неробство в школі заслонює єго принадлежність до радикальної "Січі" і "парти".

1. Ес.

ПОЛІТИЧНИЙ ОГЛЯД.

Заграниця.

На тему зближення Росії до Австро-Угорщини. Г. Берхольцем уряду міністра заграничних справ, послідувало обміні депеш між ним і російським міністром заграничних справ Коковцевом. Депеші були дуже сердечні. Велике враження викликало у Відні особливі уступи з депеші Коковцева, що Коковцев в пересвідчений, що спільна акція обох правителств, спрямована до удержання мира, буде успішною. Віденська печать коментував сей уступ так, що така спільна акція вже в ході і що зближення Австро-Угорщини до Росії вже довершено фактом.

До англійсько-німецьких відносин. Берлінські днівники стверджують, що англійсько-німецькі переговори мають великі шанси успіху, може більші, чим надіянося з початку. В переговорах обговорено ціле схітове положення і кожну точку, котра могла бути причинною до непорозуміння, основно висвітлено і показано, що при добрий волі можна дійти до повного порозуміння. Цілій вислід зложено в протоколі, який має служити як вказівка для будучої політики обох держав. Не ходить о *entente*, але о цілковиту згоду в спірних квестіях. Вправді переговорів ще не покінчено, але їх поводження не підлягає вже сумнівам.

Італійсько-турецька війна. В італійській печаті появлюються ся тепер донесення з Триполітанії про зворот в настрою арабського і мавританського населення в хосен Італійців. Одні племена вже помчилися війною, другі зачали признавати її безцільністю. Кілька днівників донесло, що Нехада бей, вождь турецьких війск, стоячих біля оази Гаргареш, отже підалько Триполісу, запропонував Італійцям по-лагоду, як "Трібуна" (півурядовий орган) оголосила, що дійсно прибув до генерала Каневи Араб з листом від Негаді-бея, але досі не звісно в Римі, який є зміст сего листу.

Медіоланський "Corriere della Sera" одержав з Каїру донесення, що арабський шейк Сайд-Ідріс, запитаний італійськими агентами, чи би не приява від них подарунку, відповів, що чайже й пророк Магомет ніколи не погоджував дарунками і так сильно був захоплений мировим настроєм Італійців, що вислав письмо до секти Сенусів з візянем, щоб не противилися осідкові Італійців в Триполітанії, а кромі того висловив в сім письмі здивоване, що Араби взагалі становили по стороні Турків, які в нещастім ісламу, від коли каліфат дістався в їх руки, вкінці заповів, що розпічче марш на Мекку і надіє ся, що небавом дістане ся каліфат в арабські руки, бож сам пророк сказав, що іслам мусить бути арабський.

Варто згадати, що італійський парламент під час дискусії над актом овлади Триполітанії однодушно устроїв бурливу овацию на честь італійської армії і серед невмовкаючих сплесків заявив своє довіре і призване для свого правителства.

В китайській республіці. Тому, що Юаньшікай досі не скончинився, а іменює: 1) не усунув династії з Пекіну; 2) не розвязав цісарської гвардії; 3) не відкликає армії, оперуючої проти Ганкай і 4) не віддав полуд. частину великій Пекін-Ганкай в руки республиканців — проте вийшов міністер війни республиканського правителства Сунгу до Пекіну, щоби запросити Юаньшікай до Вугангу на зізд з представниками республіки, почім повинев він зложити присягу.

Цісарева-вдовиця вже два рази пробуваєла отрісти ся, але на щастя заважено її на мір і в обох сучасах уратовано.

Найновіші телеграми доносять, що в кількох точках, мимо проголошення республіки, прийшло до бою між республиканськими і монархічними військами. Біля Шіху полягло 20 республиканців, а кількасот монархістів. Около 200 монархістів взято в полон.

— **Календар.** В неділю: руско-кат.: Мелетія; римо-кат.: Анастазій. — В понеділок: руско-кат.: Мартиніана; римо-кат.: Александра. — Вівторок: руско-кат: Авксентія; римо-кат.: Нестора.

— **Стан здоров'я Монарха.** Согласно з Відня: Цісар вчера перший раз по кількох місяцях проходжував ся на вільним воздухом від год. 1. до 2-го по півдні в пінг-бронському огороді. Сей прохід дуже скріпив Монарха. Дійсно від кількох літ не чув ся цісар таким кріпким, як тепер.

— **Збори основательські ювілейного духовного Дому імені Митрополита гр. А. Шептицького,** створені за реєстрованого з обмеженою порукою, відбудуться в понеділок, дня 26 лютого, о год. 4. по півдні в духовній Семінарії у Львові. Членів, що здекларували удеї, просять ся о участі. — О. Садовський, о. Венгринович, о. др. Боян.

— **Будучий наслідник престола в Галичині.** Завтра вибирається 7. полк драгонів з Брандайс в Чехах кінно на своє нове місце, т. є до Коломиї. Похід є обчислений на шість тижнів, а бере в нім також участь, відбуваючий службу при тім полку в ранзі ротмайстра, будучий престолонаслідник, архієпископ. Кароль Франц Йосиф. Архієпископ перебудував Коломії аж до осени.

— **Наївність чи злоба?** Пишуть нам: В 27. числі помістив "Галичанин" за "Ділом", що залишував написані о. Павлом Каміньским, а поміщені в "Вістнику Станіславівської Епархії" укладали усі консисторські голови. Треба дійсно не мати голови, щоб щось подібного прилюдно писати. Тому не знаю, хто автора сего письма буде трактувати поважно, коли він думає, що для написання одної заяви потреба аж всіх консисторських голов. Тож з автором полемізувати що до того нема потреби. Інша річ, що в кождім думаючім чоловіку мусить повстать здивоване, як можна такі речі писати, а друга річ, як могуть часописи, що хотять себе шанувати, щось подібного поміщувати. — Друга річ, про яку згадують названі часописи, се друга неправда. Іменно пишуть они, що Преосвящені. Епископ Хомішин мститься на о. Каміньском і не хоче єму дати відпустки із своєї епархії. Се не згідне з правдою, бо після церковного права не може бути священик випущений з епархії, доки не предложити грамоти з дотичної епархії, що буде там принятій. О. Каміньский не предложив такої грамоти і лише задля тої причини не відпущенено его до львівської аепархії. А канонічна причина се чайже не меєт...

— **"Український клуб" в Києві.** Про се одиночке тепер (крім Наук. Тов а ім. Шевченка) українське тов-о в Києві подає "Рада" в вагоді его загальних зборів деякі вістки, які будуть змінити для кожного, хто цікавиться життям закордонних Українців. З кінцем 1911. р. "Клуб" мав 318 членів, але на сей рік остало з них членами лише 249, бо прочі не заплатили вкладок за 1911. рік і по постановам статута перестали бути членами. На загальних зборах дня 20. л. ст. с. м. було присутніх 76 членів.

— **Діяльність "Українського клубу" в 1911.** р. головним чином виявилася в урядженню ради старшин за допомогою: літературної, артистичної, музично-драматичної і художньо-етнографічної комісій, музично-вокальні, літературні, танцювальні вечірки, драматичні вистави і маскарадів. Окрім того в "Клубі" засновано аматорський хор, який виступав на концертах. На протязі 1911. р. ради старшин уряджено 23 літературні вечери, 27 музично-вокальні вечірки, 5 концертів камерної музики, 38 танцювальних вечірок, 5 маскарадів і 3 вистави. Число осіб, що відвідалі Клуб, дійшло до 13.434 душ. З господарського боку діяльність старшин Клубу виявляла ся: 1) в підшукуванню нового помешкання; 2) купні майна; 3) урядженню гри в лотерею і інше. Не зважаючи на усі заходи, ради старшин не могли знайти нового більшого помешкання, через се порішено останати ся у старім. Із зв. ту про бібліотеку Клубу виявило ся, що там є всього 427 книжок, а між тим 226 річників часописій, головно російських а решта календарі і ріжні справо-відомства. Українських книжок ледви четвертина. На доповнені бібліотеки збори призначили 62 карбованці. Отсє було би здебільша про стан і діяльність "Укр. Клубу" не згадуючи про

який збори висловили подяку, а за що, просе в "Раді" не написано.

— **Іспит зрілості** в академічній гімназії у Львові відбувся ся вчера під проводом директора п. Іллі Кокорудза. До іспиту зголосило ся 6 абітурієнтів. З між них 1 апробовано на відмінний час; іспит зложили Василь Сидорович (одноголосно), та Василь Мишак, Олександр Мильничук, Ярослав Петрицкий і Роман Рибчук (загальністю голосів).

— **Цікаві ревеляції.** Краківський "Glos падоду", пишучи про російську пропаганду в Галичині, приносить отсі цікаві вісти: Для поширення русифікації в Галичині має служити виховане рускою інтелігентнішою молодежі в російському дусі. Тому російське правителство рішило в великих матеріальних вкладом помагати дочкам руских (русофільських) священиків з Галичини. В богаті містах Росії, особливо в близьких галицької границі, приступлено до основання виховуючо-наукових заведень для дочек вищих російських урядників, приймаючи однак до сих заведень переважно дочки галицьких русофільських священиків, запевняючи їм обильні стипендії і, відповідно, матеріальні полекіші. Новоосновані "виховуючо-наукові" заведення скоро перевопнили ся і в такій мірі, що вині, вже, супроти ценою контролю думки, стали ся досить діймаючим тягаром. Супроти того рішило російське правителство пересортити свої вихованки і лише спрятніші "приділити до праці для добра держави", то значить влучити їх в кадр-шпіонів.

Богато з тих панночок (дочек русофільських священиків!), вихованих в істинно руському дусі повертаєсь до Галичини і становить ту заманітій фактор російської пропаганди. Борба з агітацією, веденою сюю дорогою, є майже неможлива, бо не можна єї від контролювати, ні повздерживати".

— **Новословянські фантазії п. Крамаржа.** На вічну в Големовіц виголосив пос. Крамарж промову про теперішнє політичне положення. В своїй промові напітнував він політику бар. Бінера супроти Словян в віймкою Поляків. Згадуючи про іменування гр. Берхольда наслідником Еренталя, назначив Крамарж, що новий міністер виступить ще в більшою рішучостю проти Росії, як єго попередник, хоч сему проти犹стає ся прилюдна опінія. Навіть в Росії не веде ся (?) вже політики проти прилюдної опінії. Великим промахом Еренталя було гноблене (?) русофілів в Галичині, що Австро-Угорщина мусіло пошкодити в прилюдній опінії в Росії. Дальше натякнув бесідник також на невідрадні відносини в Хорватії, серед яких розвій Хорватів та Сербів є неможливий.

— **Юлій Жигмонта Красінського в давній столиці Польщі,** в Кракові, випав величаво. Приїхали гости з півдневої Славянщини, а навіть болгарський міністер просував Бобчев прислав до ювілейного комітету телеграму; явився ся також Генр. Сенкевич.

На ранішніх богослужіннях відправлених церковними єпархами учасникала вся скількина молодіжі всіх шкіл і горожанство Кракова та околиць.

На Академії устроній в честь поета були присутні правнучки поета, Г. Сенкевич, еп. Новак, члени Академії Наук, професори університету і середніх шкіл та горожанство.

Вечером відбулося торжественне засідання краківської міської ради, на котрім представник міста др. Лео зложив поклон пам'яті поета. Рада вислухала сеї промови стоячи. Опісля рішено назвати одну із шкіл і одну улицю іменем Ж. Красінського. Після того пра-знував краківський театр ювілей торжественною виставою.

Очевидно це місто було прикрашене в національні краски.

— **Засуд на русофільських агітаторів.** Студенти Вальницького і Андрея Гумена, русофільських агітаторів, які в часі переписів населення відвідалі в селі Турніці, в Жовківщині, відмінно збори, а при тім горожики ся проти місцевого начальника громади, засуджено вчера на кару арешту, першого на 14-дневний, а другого на 3-недільний арешт.

— **Виноградництво на російськім Поділі.** Підсуне в повітах півдневого Поділля за кордоном дозволяє управляти там виноград. В мно-гих повітах позакладано вже виноградники, а сего року в весну займе ся інструктор виноградництва заведенем виноградників і в тих повітах, де їх досі ще не було, як в повітах липинським, летичевським і проскурівським.

— **Сільська драма** Дня 19. с. м. виконав ся діяльність комісії художньо-етнографічної, лядин Мих. Олексин в селі Липовиці, долину

ского повіта, замах на свою жінку Анну, залишивши її ножем дві рани в околиці серця. Олексина спонукала до сего чину — здається — намова мачохи, з якою удержував любовні зносини. Нещасна жінка живе ще вправді, але мала в надія удержати її при житті. Олексина відставила жандармерія до суду.

— **Зловив вломників** Ів. Яремко, дозорець дому при ул. Пекарській ч. 38. В своїм мешкані, котре замкнув був при відході, побачив він вчера з подвір'я яких незнаніх гостей, котрі, спакувавши діцьо з єго рухомого майна, хотіли відійти. Однак гостинний Яремко задеряв їх ще хвilio в хаті, а оставили їх в товаристві сусідів, візвав поліцію, яка ними заопікувалася ся вже по свому. Незнаніком зовуться ся Жигм. Куропатка і Влад. Ціналь.

— **Кровавий напад.** В селі Равіч, північного повіта, напали опришки на дім поселенця Младзіка. Зближаючися до хати почали стріляти. На відомін

НАУКОВИЙ ФЕЙЛСТОН.

Др. Володимир Геринович.

Нарис до землемісії угорської України.

(Дальше).

Гори сі вже високі а висота їх переходить уже два тисячі метрів. Із важніших верхів заслугують на увагу: Тупий, Менчул, Близниця, Чорногорський Петрош, Мармаровський Петрош та Піп Іван.

Серед таких висот, в такій ширині географічні та того рода обставин, які тут панують, витворилося на найвищих верхах тих гір вороже съвітови ростинному підсуне.

Тому то кінчить ся на них не то полося ліса, але майже також і трави. Довго тут триває зима, майже девять місяців, тож не має коли розвинутися тут ростинність.

В деяких сторонах заховується зимійшиими літами сніг цілий рік.

Завжди тут хмарі і рідко коли панує чистий та ясний воздух над ними. А завдяки діянню воздушних чинників попукали скелі та покрили окружами верхи гір, подібно, як ся стало ся на Гоганах. Через се дико виглядають сі найвищі місця сих гір. А цекоти разять тим більше, що тут тут під ними простирається море ліса, повне життя, сили та зелени. Серед такого тла видав та околиця більше дико, чим она є в дійсності.

На тих горах найшли учени сліди давнього ледника, який давно тому вкривав верхи тих гір. Полишив він по собі заглибини та звалища ріні. Так то давно були тут ледники, які білим покровом вкривали тутешні гори наші. А було се в тих часах, коли то задня невияснені до нині ще причини стало зимійшиє. Тоді то позимає сильніше, а високі верхи та північні сторони вкрилися

ледом. Час, коли се було, зве ся ледовою добою.

На Чорногорі та Мармаросчині живуть Гуцули, тому можна також сї гори назвати Гуцульским Бескидом.

Головною підвальною життя Гуцулов в тутешніх горах є подібно як і в Бойківщині, лише ще в більшій як там мірі випас худоби. Нарід живе серед гір, віддає воздухом їх, живе ся з природою землі батьків своїх а звязаним з ними, щіні їх понад усе. Красу їх висловлює в численних піснях, в арії природних музик тих околиць віддає сопілкою або тримбітою.

Доступ до гір тутешніх тяжкий, ще тяжіший, як на Бойківщині. Тому нарід жив тут своїм житєм та не брав такої участі в політичнім та просвітнім руху нашого народу, як поселенці низинних околиць. Доперва нові часи дали можливість увійти гори. Однак дорогами та шляхами залізничними входить ворожа народові нашему струя, яка більше, єму шкодить, чим помагає. Тому радіти ми повинні з того, що нарід наш бокує та спорінить від культури яка втискається в країну його улюблених гір.

Доріг, які лучать Угорську Україну з Галицькою і Буковинською, є мало, а то тому, що простерлися поміж обома краями гори; важніші дороги ведуть: з Сигота через Ясін (Kőrösmező) до Делятина, з Сигота до Лопушни, з Борго до Дорни-Батри і Довгополя.

Крім сего є ще плаї, але ними комунікація за водно утяжливі.

* * *

Під зглядом наводчения представляється Угорська Україна дуже користно. Невеликі вправді ріки перепливали нашу країну, не носять они на собі великих кораблів, як ріки інших народів і країв, однак усі они богаті в воді та ніколи не висихають. Діє ся се завдяки кліматичним обставинам, серед яких

розташована українська частина Угорщини. Не заходять до неї сухі вітри континентальні з північного сходу а не уходять в сю знову сторону повні водної пари вітри з над Адрійського моря. Діє ся се завдяки західно східному напрямови карпатських гір. На них то затримують ся богаті в вогкісті вітри, на них складають они заключену в них пару та посилюють опадам, які в наших Карпатах так богаті та часті.

До правильного і більше менше сталого водостану о скілько про него можна говорити причинюється рівнож і се, що земля тут перемакальна, не сточтар на верху голі скелі але покриті землею а земля покрита травою та лісом. Се дуже важне для гідрографічних відносин якогось краю. В краях, де на горах є самі скелі, там вода затримати ся не може. Скорі тілько впаде дощ, то усі вода спливає на діл, коріто ріки заповнюється нагло водою, і она вся нараз спливає. На короткий час по дощи стає лежице ріки сухе. Ліс, трава та почва ділають зовсім інакше, они насикають водою дощевою, як губка, а випускають її по трох, звільна, неначе би хотіли її затримати на гірські часи. Ріки випливають з гір покритих лісом і травою мають навіть в часі найбільших посух воду. Ліс є отже регулятором гідрографічних відносин. На угорській Україні він ще не зрубаний так як на галицькій і єго ще много там лишилося. Тут відграє він важну роль і є другим важним чинником побіч перворядного кліматичного значення пояса карпатського а саме його західно-східного напряму.

Усі ріки випливають з Карпат, а перевиваються через українську етнографічну область се Тиса з її допливами правообічними. Она збирає майже усі українські ріки, перевиває сама через угорську українську область,коло Токаю входить в чисто угорську а перевивається через велику низину долинно-угорську, випливає своїми водами до Дунаю, щоби разом з іншими українськими ріками уйти до

Чорного моря та при впаді доторкнуті знова країни заселеної українським народом.

Головною рікою угорської України є ріка Тиса. Як усі тамошні наші ріки, так і она випливає із хребта карпатського. Жерела єї находяться в нутрі сих гір напроти річки Бистриці, которая пливє до півночі а потім до сходу з Дністром несе свої води рівнож до Чорного моря, лише іншою стороною. Тиса не є рікою одноцільною, не одні жерело дає її початок, а кілька. Із них найбільші є два, що дають початок двом потокам званім Чорною і Білою Тисою. Трохи довшим і більшим є потоком Чорної Тиси і тому треба єї назвати власивим початком ріки.

Колискою Тиси є високі гори, покриті буйним вічно-зеленим лісом. Народила ся она поблизу найвищих гір України-Русі, недалеко найвищої гори Карпатського горба Говерлі.

Уже в місці її уродження товаришать її могучі пасма: з однієї сторони Свидовець а з другої Бескид. Між ними переводять води Тиси свої дитинні літи; тут чують они шум дерев, свист вітру, що попав ся у дебри потоків та сині птиці.. А бачать: ті гарні краєвиди, яких у горах нечислима скількість і килим сіножатий уквітчаний ріжнородним запасиням зелем, виглядають із збочів дебрі голі скелі та творять урвища, попід котрі ідеші зі страхом і ляком, там ве ся доріжка — плай, по якій рік-річно два рази іде похід хуబи то на полонину, то знов вертає із неї, почувають води річки нераз бурмотін медведя, гук грому переходячий голосним відгомоном з бору на бір, або зойк спадаючих під сокирою дерев, сих товаришок хлоячих літ чистих кристальних від Чорної Тиси.

(Дальше буде).

Нечувана!

ПРАКТИКА ПАРЦЕЛЯЦІЙНА коштом 20.000 К.
Ціна брошюри після числа замовлень.
Замовлення: о. Попович, Городенка, п.
Городенка. (2-8)

Галаоказання Doroteum у Львові

лише при ул. Ліндо 6
(бічна Коперника)
продажа з вільної руки без

Ліцензії

вживані і нові меблі, що походять із спадщів, конкурсних мас, з лікітаций і з приватних домів чи то з гробів повдовіні, перенесені, виїзду, або інших родинних відносин. Тепер є такі предмети дешево до набуття: 2 фортечні, кілька ідалені, спальні і сальони, бурові й канцелярійні уладження, уладження мужеских покоїв кавалерських, шафи на книжки, бюрка, бібліотеки, крісла, крідеси, столи, отомані, софи, канапи, зеркала, ляльки, годинники, перські і інші давани, портири, тири, образи, мідорити: старинності, мебліки, порцеляни, огнетрізали каси, машини до писання, машини до пінти, мояжні меблі, зеліні, бляшані, як і загалом усікі бурові уладження по дуже низких, аж до здивування цінах.

ЗАМІТКА. Відпродуючи свої домові уладження платимо найсолідніші ціни, полагоджуюмо заміни, виміни та переховання

— DOROTHEUM, L'VIV, ul. LINDOGO 6 (бічна Коперника). Порозуміння з провінцією листово.

Асекуруйте своє жайво від огню

В „Дністрі”!

Кождий Русин повинен асекурувати ся від огню, щоби на слічай пожежі не нести страти, бо достаток одиниці то добрівці її народу.

Дій Русин повинен асекурувати ся тільки в рускім товаристві взаємних обезпечень

„Дністер”

Нема жадного іншого руского товариства асекураційного, тільки один

„Дністер”

„Дністер” рахує найдешевші оплати за обезпечення селянських будинків,

„Дністер” звертає кожедорічний чистий зиск своїм членам; на рік 1911 виносить вигоду 10%.

„Дністер” оцінює та виплачує школи по огні скоро і ретельно, а до комісії запрошує все двох господарів на оцінку телів.

„Дністер” дає підмоги руским школам і бурсам, де виховують ся селянські діти.

Люди асекуруовані в „Дністрі” можуть дістати позичку в усіх великих банках і в Товаристві взаємного кредиту „Дністер”.

Власні фонди „Дністра” виносять з кінцем 1911 року 3.353.305 корон.

„Дністер” приймає обезпечення на житє у всіх догідних комбінаціях (на дожите, посмертні капіталі, посаги, ренти).

В „Дністрі” можна обезпечати від крадіжки з вломом: движимості всякої роди, а товариства кредитові готівку, цінні папери і векселі за дешевою оплатою премії.

Адреса „Дністра”: Товариство взаємних обезпечення „Дністер” у Львові, у власнім домі ул. Руска ч. 20.

!!! Купуйте !!!

одобреній Радою школи краєвою і видавний вкладом „Видавництва Чина св. Василія В.” в Жовкві підручник д-ра Богдана Барвінського п. з. „Оловідана з рідної історії”.

Підручник обінмає 190 сторін тексту XXXVI сторін ілюстрацій (числом 53) на кревідом палері і 2 мапки. В гарній полотняній опраїв коштує всього 2 K 20 с.

Сей підручник в першім підручником рідної історії для руских середніх шкіл і дав школінній молодежі впередний образ нашої бувальщини. Писаний так, що надає ся не лише для учнівськів I. класів середніх шкіл, але для учнівськів II. класів, для руских відлікових шкіл, для семінарій і ліцеїв та до кваліфікаційних іспитів на народніх і видлікових учителів.

Надає ся він до науки в дівочих та хлоячих бурсах і інститутах, а іза своєї приступності також для наших читальень, для селян і міщан. З хісном може повчитися ся з него нашої історії юний освічений Русин, що не має часу розчитувати ся в обемистих книжках.

У Львові набувати можна в „Книгарні Наук. Товариства ім Шевченка”, Ринок 10.

Др. Богдан Барвінський:

Зізд галицького князя Данила з угорським королем Белею IV. в Прешбурзі 1250 р. Історично-критична аналіза. Львів 1901. 16° ст. 18.— Ціна 10 сот.

Жигимонт Кейстутович, великий князь Литовсько-руський. Історична монографія. Жовква 1905 8° ст. XIV+170.— Ціна 2 K.

Прешбурзький зізд в справі спадщини по Габенбергах. (Причинок до історії великого австрійського безкоролівства). Львів 1903. 8° ст. 70.— Ціна 30 с.

Zygmunt Kiejstutowicz, księże starodubski. Львів 1906. 8° ст. 28.— Ціна 50 с.

Історичні причинки. Розвідки, замітки і матеріали до історії України-Русі. I. Жовква 1908 мал. 8° ст. 170.— Ціна 2 K.

Bogurodzica dzewicza a історичні висновки д-ра Щурата. (В інтересі історичної праці). Львів 1906. мала 8° ст. 41.— Ціна 20 с.

Історичний розвід імені українсько-русого народу. Львів 1909, мал. 8° ст. 41.— Ціна 40 с.

Історичні причинки і т. д. II. Львів 1909. мал. 8° ст. X+94.— Ціна 1 K 50 с.

Дістати можна в книгарні Наук. Тов. ім Шевченка у Львові, Ринок 10.

Ол. Галичанка.
Вражія з дороги.
Море. З